

L E G E
privind actele legislative

nr. 780-XV din 27.12.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.36-38/210 din 14.03.2002

* * *

Abrogat: 12.07.2018

[Legea R.Moldova nr.100 din 22.12.2017](#)

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Sfera de reglementare

[Articolul 2.](#) Actele legislative

[Articolul 3.](#) Trăsăturile și calitatea actului legislativ

[Articolul 4.](#) Principiile de bază ale legiferării

[Articolul 5.](#) Condițiile generale obligatorii ale actului legislativ

Capitolul II

CATEGORIILE DE ACTE LEGISLATIVE

[Articolul 6.](#) Categoriile de acte legislative

[Articolul 7.](#) Categoriile de legi

[Articolul 8.](#) Legile constituționale

[Articolul 9.](#) Legile organice

[Articolul 10.](#) Legile ordinare

[Articolul 11.](#) Hotărârile

[Articolul 12.](#) Moțiunile

Capitolul III

INIȚIEREA ELABORĂRII ACTELOR LEGISLATIVE

[Articolul 13.](#) Investigațiile științifice

[Articolul 13¹.](#) Documentele de politici

[Articolul 14.](#) Programele legislative

[Articolul 15.](#) Propunerile legislative

Capitolul IV

ELABORAREA PROIECTULUI DE ACT LEGISLATIV

Secțiunea 1

Elaborarea proiectului de act legislativ

[Articolul 16.](#) Grupul de lucru

[Articolul 17.](#) Condiții prealabile

[Articolul 18.](#) Întocmirea proiectului de act legislativ

Secțiunea 2

Limbajul și expresia juridică

[Articolul 19.](#) Limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ

Capitolul V

FUNDAMENTAREA, AVIZAREA, CONSULTAREA PUBLICĂ ȘI EXPERTIZA PROIECTULUI DE ACT LEGISLATIV

Secțiunea 1

Fundamentarea, avizarea, consultarea publică și expertiza

[Articolul 20.](#) Fundamentarea proiectului de act legislativ

[Articolul 21.](#) Avizarea și consultarea publică a proiectului de act legislativ

[Articolul 22.](#) Expertiza proiectului de act legislativ

Secțiunea 2

Varianta finală a proiectului de act legislativ

[Articolul 23.](#) Varianta finală a proiectului de act legislativ

Capitolul VI

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL ACTULUI LEGISLATIV

[Articolul 24.](#) Părțile constitutive ale actului legislativ

[Articolul 25.](#) Titlul

[Articolul 26.](#) Preambulul

[Articolul 27.](#) Clauza de adoptare

[Articolul 28.](#) Dispozițiile generale

[Articolul 29.](#) Dispozițiile de conținut

[Articolul 30.](#) Dispozițiile finale și tranzitorii

[Articolul 31.](#) Anexa

[Articolul 32.](#) Articolul

[Articolul 33.](#) Sistematizarea și structura normelor actului legislativ

Capitolul VII

PROCEDEELE TEHNICE APLICABILE ACTELOR LEGISLATIVE

Secțiunea 1

Modificarea și completarea actului legislativ

[Articolul 34.](#) Intervenirea modificării sau completării

[Articolul 35.](#) Felurile modificării și completării

[Articolul 36.](#) Condițiile generale de modificare și completare

Secțiunea 2

Abrogarea

[Articolul 37.](#) Intervenirea abrogării

[Articolul 38.](#) Felurile abrogării

[Articolul 39.](#) Condițiile generale de abrogare

[Articolul 40.](#) Momentul abrogării

Secțiunea 3 **Republicarea**

[Articolul 41.](#) Republicarea

Capitolul VIII **INTERPRETAREA ACTELOR LEGISLATIVE**

[Articolul 42.](#) Intervenirea interpretării

[Articolul 43.](#) Organele abilitate cu interpretarea actelor legislative

[Articolul 44.](#) Actele de interpretare

[Articolul 45.](#) Caracterul retroactiv al actului legislativ de interpretare

Capitolul IX **APLICAREA ACTULUI LEGISLATIV ÎN TIMP, ÎN SPAȚIU** **ȘI CERCULUI DE PERSOANE**

Secțiunea 1 **Aplicarea actului legislativ în timp**

[Articolul 46.](#) Activitatea și neretroactivitatea actului legislativ

[Articolul 47.](#) Încetarea acțiunii actului legislativ

Secțiunea 2 **Aplicarea actului legislativ în spațiu și cercului de persoane**

[Articolul 48.](#) Aplicarea actului legislativ în spațiu

[Articolul 49.](#) Aplicarea actului legislativ cercului de persoane

Capitolul X **SISTEMATIZAREA ȘI EVIDENȚA OFICIALĂ A ACTELOR LEGISLATIVE**

Secțiunea 1 **Sistematizarea actelor legislative**

[Articolul 50.](#) Reexaminarea actelor legislative

[Articolul 51.](#) Etapele reexaminării actelor legislative

[Articolul 52.](#) Principiile generale privind sistematizarea actelor legislative

[Articolul 53.](#) Codul

Secțiunea 2 **Evidența oficială a actelor legislative**

[Articolul 54.](#) Numărul și data actului legislativ

[Articolul 55.](#) Înregistrarea de stat a actelor legislative

[Articolul 56.](#) Formele de evidență a actelor legislative

[Articolul 57.](#) Reexaminarea, sistematizarea și evidența oficială a actelor normative

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 58.](#) Intrarea în vigoare

[Articolul 59.](#) Abrogarea reglementărilor contrare

[Articolul 60.](#) Asigurarea tehnico-materială și financiară

[Articolul 61.](#) Organizarea executării

[Anexă](#) Fișa proiectului de act legislativ

Avînd în vedere importanța deosebită a actelor Parlamentului, necesitatea instituirii de mijloace, metode și tehnici prin care raporturile sociale iau formă juridică, a realizării unor principii unificate în materie de creație legislativă pentru asigurarea elaborării și adoptării unor acte legislative de calitate și eficiență, pentru garantarea transparenței procesului decizional, precum și necesitatea asigurării compatibilității actelor legislative cu legislația comunitară prin procedura de armonizare,

în temeiul art.72 alin.(3) lit.r) din [Constituția Republicii Moldova](#),

[Preambulul completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Preambulul completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește modul de inițiere, elaborare, avizare, expertiză, redactare, interpretare și ieșire din vigoare a actelor legislative, precum și mijloacele, metodele și tehnicile utilizate în acest sens.

(2) Regulile de inițiere, elaborare, expertiză, redactare și emitere a actelor normative ale Guvernului, altor autorități ale administrației publice centrale și locale sînt aprobate prin lege.

Articolul 2. Actele legislative

(1) Actele legislative sînt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de [Regulamentul Parlamentului](#), de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

(2) Din categoria actelor legislative fac parte:

- a) [Constituția Republicii Moldova](#) și legile constituționale;
- b) legile organice și legile ordinare;
- c) hotărîrile și moțiunile.

(3) Tratatelor internaționale, precum și legile, prin care Republica Moldova devine parte la un act internațional sînt supuse unei proceduri speciale de inițiere, elaborare, adoptare, intrare în vigoare sau denunțare, conform [Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova](#).

(4) Prezenta lege nu se aplică la elaborarea actelor legislative cu caracter politic, administrativ sau de alt ordin care nu conțin norme de drept și nici asupra actelor organelor de lucru ale Parlamentului.

Articolul 3. Trăsăturile și calitatea actului legislativ

(1) Actul legislativ are un caracter statal, coercitiv, general și impersonal.

(2) Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în

vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiectelor de drept.

Articolul 4. Principiile de bază ale legiferării

(1) Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

- a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;
- b) consecutivității, stabilității și predictabilității normelor juridice;
- c) transparenței, publicității și accesibilității.

[Art.4 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 5. Condițiile generale obligatorii ale actului legislativ

(1) Apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și compatibilitatea cu legislația comunitară constituie o condiție obligatorie a oricărui act legislativ.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă următoarelor condiții:

- a) să fie în concordanță cu principiile de bază ale legiferării, prevăzute la art.4;
- b) să fie întocmit conform tehnicii legislative și normelor limbii literare;
- c) să fie adoptat de autoritatea legislativă.

[Art.5 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Capitolul II

CATEGORIILE DE ACTE LEGISLATIVE

Articolul 6. Categoriile de acte legislative

(1) În dependență de caracterul normelor cuprinse, actele legislative se împart în acte legislative generale, speciale și de excepție.

(2) Actul legislativ general cuprinde norme juridice aplicabile tuturor raporturilor sociale sau subiectelor de drept ori unor anumite categorii de raporturi sau de subiecte, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

(3) Actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

(4) Actul legislativ de excepție reglementează raporturile sociale generate de situații excepționale. Actul legislativ de excepție derogă de la actele generale și de la cele speciale. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general sau special și o normă a actului legislativ de excepție cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ de excepție.

(5) În clauza de adoptare a actului legislativ se indică apartenența acestuia la categoria de acte legislative speciale sau excepționale.

(6) Actele legislative sînt subordonate ierarhic. Actul legislativ ierarhic superior poate modifica, completa sau abroga un act legislativ inferior. În cazul modificării sau completării exprese a actului inferior, modificarea sau completarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat sau completat.

(7) În cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se aplică prevederile actului posterior.

Articolul 7. Categoriile de legi

(1) Legile sînt de trei categorii: constituționale, organice și ordinare.

(2) În clauza de adoptare a legii se menționează categoria acesteia.

(3) Legile se adoptă cu majoritatea de voturi indicată în [Constituție](#).

Articolul 8. Legile constituționale

(1) [Constituția Republicii Moldova](#) este legea supremă a societății și a statului.

(2) Legi constituționale sînt legile de modificare și/sau completare (revizuire) a Constituției, care se adoptă cu votul a două treimi din deputați, precum și cele aprobate prin referendum republican.

Articolul 9. Legile organice

(1) Legi organice sînt actele legislative care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și pot interveni numai în domeniile expres prevăzute de [Constituție](#) sau în alte domenii deosebit de importante pentru care Parlamentul consideră necesară adoptarea de legi organice.

(2) Domeniile care se reglementează prin lege organică sînt stabilite la art.72 alin.(3) lit.a)–o) din [Constituție](#).

(3) În conformitate cu prevederile art.72 alin.(3) lit.p) din [Constituție](#), prin lege organică se reglementează și:

- a) consfințirea frontierelor țării;
- b) stabilirea Imnului de Stat;
- c) modul de funcționare a limbilor;
- d) condițiile dobîndirii, păstrării și pierderii cetățeniei;
- e) structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de ocrotire și protecție a sănătății fizice și mintale a persoanei;
- f) stabilirea funcțiilor publice ai căror titulari nu pot face parte din partide;
- g) prelungirea mandatului Parlamentului în caz de război sau catastrofă;
- h) stabilirea unor incompatibilități ale calității de deputat în Parlament, altele decît cele prevăzute expres de [Constituție](#);
- i) procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova;
- j) prelungirea mandatului Președintelui Republicii Moldova în caz de război sau catastrofă;
- k) stabilirea altor membri ai Guvernului, în afară de Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, viceprim-miniștri și miniștri;
- l) stabilirea unor incompatibilități ale funcției de membru al Guvernului, altele decît cele prevăzute expres de [Constituție](#);
- m) stabilirea structurii sistemului național de apărare;
- n) formele și condițiile speciale de autonomie ale unor localități din stînga Nistrului și din sudul Republicii Moldova;
- o) atribuțiile, modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi;
- p) stabilirea normelor materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii (activității de întreprinzător), precum și de control asupra afacerii;
- q) stabilirea limitelor de reglementare a activității de întreprinzător pentru Guvern și/sau pentru autoritățile administrației publice.

(4) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși dacă [Constituția](#) nu prevede o altă majoritate. Legile organice se adoptă după cel puțin două lecturi și sînt subordonate legilor constituționale.

(5) Modificarea, completarea și abrogarea legilor organice sau ale unor dispoziții ale acestora se fac, de regulă, prin lege organică, conform procedurii stabilite în acest sens.

[Art.9 completat prin [Legea nr.281-XVI din 14.12.2007](#), în vigoare 10.06.2008]

Articolul 10. Legile ordinare

(1) Legile ordinare intervin în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția domeniilor supuse reglementării prin [Constituție](#) și legi organice.

(1¹) Concepțiile și strategiile de stat pe direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului

se aprobă prin acte legislative care, de regulă, fac parte din categoria legilor ordinare.

(2) Legile ordinare se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți și sînt subordonate legilor constituționale și organice.

(3) Modificarea, completarea și abrogarea legilor ordinare sau ale unor dispoziții ale acestora se fac, de regulă, prin lege ordinară, conform procedurii stabilite în acest sens.

[Art. 10 completat prin [Legea nr.61-XVI din 21.03.2008](#), în vigoare 15.04.2008]

Articolul 11. Hotărîrile

(1) Hotărîrile Parlamentului sînt acte legislative subordonate legilor, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, dacă prin [Constituție](#) nu este prevăzută o altă majoritate, și nu se supun procedurii de promulgare. Hotărîrile cu caracter individual și alte hotărîri care nu conțin norme de drept pot fi examinate fără a fi supuse tuturor procedurilor prealabile în organele de lucru ale Parlamentului.

(2) Hotărîrile Parlamentului se adoptă:

a) în domeniul organizării activității interne a Parlamentului și structurilor ce intră în componența sa ori îi sînt subordonate nemijlocit;

b) pentru aprobarea sau modificarea structurii unor organe sau instituții;

c) pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice;

d) pentru aprobarea altor acte care nu conțin norme de drept;

e) în alte domenii care nu necesită adoptarea de legi.

(3) Modificarea, completarea și abrogarea hotărîrilor Parlamentului se fac, de regulă, prin hotărîre, conform procedurii stabilite în acest sens.

Articolul 12. Moțiunile

(1) Prin moțiune, Parlamentul își exprimă poziția într-o problemă de politică internă sau externă.

(2) Moțiunea de cenzură este unicul act legislativ prin care Parlamentul își exprimă neîncrederea în Guvern.

(3) Moțiunea de cenzură se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, în conformitate cu prevederile [Constituției](#) și cu [Regulamentul Parlamentului](#).

(4) După adoptare, moțiunea de cenzură nu poate fi modificată, completată sau abrogată.

(5) Moțiunea de cenzură produce efecte juridice din momentul adoptării.

Capitolul III

INIȚIEREA ELABORĂRII ACTELOR LEGISLATIVE

Articolul 13. Investigațiile științifice

(1) Inițierea procedurii de elaborare a unui act legislativ este precedată de analiza științifică a consecințelor politice, sociale, economice, financiare, juridice, culturale, sanitare și psihologice ale reglementărilor în materie de analiza comparativă a acestora cu reglementările în materia respectivă ale legislației comunitare, de constatarea incompatibilității reglementărilor în vigoare cu cerințele sociale existente și cu reglementările în materia respectivă ale legislației comunitare sau a inexistenței de acte legislative în domeniul respectiv.

(2) În activitatea de cercetare și documentare pentru fundamentarea proiectului de act legislativ se ține cont de practica judecătorească și de doctrina juridică în materie.

(3) Soluțiile actului legislativ se întemeiază pe dispozițiile constituționale, prevederile legislației comunitare, pe practica jurisdicției constituționale și prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) Investigația științifică finalizează cu determinarea obiectivelor și domeniului de intervenție juridică, stabilind mijloacele necesare atingerii acestor obiective.

(5) Parlamentul poate institui forme speciale de desfășurare și finalizare a investigațiilor științifice.

[Art. 13 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 13¹. Documentele de politici

(1) Documentele de politici abordează problemele existente într-un domeniu, definesc instrumentele de soluționare a acestora și impactul așteptat asupra statului și societății.

(2) Documentele de politici pe direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului ce se aprobă de Parlament sînt:

- a) concepția;
- b) strategia.

(3) Concepția reprezintă un sistem de idei generale orientate spre tratarea/interpretarea multilaterală a problemelor economice, sociale, juridice, științifice, tehnice etc., reflectă modul de a percepe sau ansamblul de opinii, idei cu privire la problemele ce țin de dezvoltarea unui sau mai multor domenii sau sectoare în ansamblu. Concepția va include:

- a) descrierea situației și definirea detaliată a problemei;
- b) instrumentele și căile de soluționare a problemei, indicarea documentelor de politici și a actelor legislative relevante pentru soluționarea problemelor abordate în concepția respectivă;
- c) evaluarea impacturilor (social, economic etc.), inclusiv pentru cazurile în care problema nu va fi soluționată.

(4) Strategia reprezintă un document într-o anumită politică care cuprinde direcția orientativă de activități pentru un termen mediu (4-7 ani) sau lung (8-15 ani), avînd drept scop identificarea modalității și mecanismului de realizare a obiectivelor în problemele abordate. Strategia va include:

- a) descrierea situației și definirea problemelor care necesită implicarea Guvernului prin aplicarea politicii de rigoare;
- b) măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor și rezultatelor scontate;
- c) obiectivele generale și specifice și etapele de implementare.

(5) Concepțiile și strategiile pe direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului se elaborează de Guvern și se transmit Parlamentului spre aprobare.

[Art. 13¹ introdus prin [Legea nr.61-XVI din 21.03.2008](#), în vigoare 15.04.2008]

Articolul 14. Programele legislative

(1) Pentru asigurarea reglementării tuturor domeniilor de raporturi sociale, a transparenței procesului decizional, precum și pentru armonizarea actelor legislative cu legislația comunitară, Parlamentul adoptă programe de elaborare a actelor legislative.

(2) Programul legislativ cuprinde denumirile actelor care vor fi elaborate și modificate în scopul armonizării lor cu reglementările legislației comunitare, domeniile raporturilor sociale ce urmează a fi reglementate, autoritățile, instituțiile și persoanele care le vor elabora și le vor consulta cu părțile interesate, după caz, referințele la reglementările legislației comunitare, alte momente legate de realizarea sa.

(3) Programul legislativ poate fi modificat și completat de Parlament, la propunerea subiectelor cu drept de inițiativă legislativă.

(4) Programul legislativ prevede elaborarea celor mai importante acte și nu împiedică elaborarea de acte legislative în afara sa.

(5) După adoptare, programul legislativ este făcut public conform legii, inclusiv prin plasare pe pagina web oficială a Parlamentului.

[Art. 14 completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Art. 14 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 15. Propunerile legislative

(1) Propunere legislativă este propunerea înaintată de Președintele Republicii Moldova sau deputații în Parlament de a se iniția elaborarea unui sau mai multor acte legislative, care vizează o anumită problemă sau un grup de probleme și care au menirea de a reglementa anumite domenii ale raporturilor sociale sau de a armoniza actele legislative cu reglementările legislației comunitare.

(2) Asupra acceptării propunerii legislative Parlamentul adoptă o hotărîre prin care stabilește termenul de elaborare a proiectului de act legislativ, formează sau dispune altor organe formarea unui

grup de lucru pentru elaborarea proiectului, stabilește, după caz, cuantumul retribuirii specialiștilor antrenați în elaborare, al altor cheltuieli aferente, precum și sursele de finanțare a acestora.

[Art.15 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Capitolul IV ELABORAREA PROIECTULUI DE ACT LEGISLATIV

Secțiunea 1

Elaborarea proiectului de act legislativ

Articolul 16. Grupul de lucru

(1) Pentru elaborarea proiectului de act legislativ, Parlamentul sau autoritățile abilitate de acesta formează un grup de lucru din experți și specialiști în materie din cadrul autorităților publice, din savanți de la instituțiile științifice și de învățământ superior de profil, din practicieni în domeniu și din alți specialiști, precum și din reprezentanți ai părților interesate.

(2) Membrii grupului de lucru activează pe bază de contract sau fără contract, în ultimul caz fiind delegați de la locul de muncă permanent, acordându-li-se un spor la salariu pentru contribuția adusă la elaborarea proiectului de act legislativ.

(3) În grupul de lucru se includ în mod obligatoriu cel puțin 2 experți cu studii juridice superioare și cu activitate în domeniul juridic de cel puțin 3 ani.

[Art.16 completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

Articolul 17. Condiții prealabile

(1) Înainte de întocmirea proiectului de act legislativ, se studiază informația din domeniul raporturilor sociale care urmează a fi reglementate și se efectuează inventarierea legislației existente în materia în care se intervine, pentru a se constata insuficiența reglementărilor în vigoare.

(2) Grupul de lucru efectuează un studiu comparat al datelor utile din legislația altor țări și din principiile marilor sisteme de drept aplicate în lume, precum și al compatibilității lor cu legislația comunitară. Studiul comparat se bazează pe următoarele reguli:

- a) se cercetează în mod obligatoriu izvoarele dreptului în legislațiile comparate;
- b) se face comparație numai între instituțiile de drept cu un domeniu comun determinat;
- c) termenii comparați se iau în contextul social, politic, economic, cultural și juridic real din care rezultă, studiindu-se implicațiile lor în un alt sistem de drept;
- d) la aprecierea termenilor comparați (instituții, reglementări, norme), se ia în considerare atât sensul inițial, cât și cel implicat de evoluție.

(3) Grupul de lucru studiază legislația comunitară, precum și practica Curții Europene de Justiție, în vederea stabilirii reglementărilor pertinente pentru domeniul raporturilor sociale, care urmează a fi reglementat, și, în cazul existenței unor astfel de reglementări, elaborează propuneri în vederea asigurării compatibilității proiectului de act legislativ cu legislația comunitară.

(4) În cazul unui proiect de amploare și importanță, grupul de lucru poate redacta o serie de teze pentru ca cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate, precum și autoritatea care a instituit grupul de lucru să se pronunțe asupra lor.

[Art.17 modificat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Art.17 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 18. Întocmirea proiectului de act legislativ

(1) Pe baza propunerilor inițiale, a rezultatelor investigațiilor științifice și ale studiului comparat, a consultării părților interesate, a altor materiale, grupul de lucru întocmește un proiect inițial al actului legislativ.

(2) Proiectul de act legislativ poate conține definiția termenilor juridici, tehnici, economici și a altor termeni speciali de circulație restrânsă.

(3) În cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea,

de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.

(4) Actul legislativ poate stabili răspundere juridică sau politică pentru neexecutarea prevederilor sale.

[Art. 18 completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

Secțiunea 2

Limbajul și expresia juridică

Articolul 19. Limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ

Textul proiectului de act legislativ se elaborează în limba de stat, cu respectarea următoarelor reguli:

- a) fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat;
- b) într-o frază este exprimată o singură idee;
- c) se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară ori similari lor, și de o largă circulație;
- d) noțiunea nu se redă prin definiția ei sau printr-o frazeologie, ci prin termenul respectiv;
- e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia;
- f) neologismele se folosesc numai dacă sînt de largă circulație;
- g) se evită folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;
- h) se evită tautologiile juridice;
- i) se respectă cu strictețe regulile de ortografie și punctuație.

[Art. 19 modificat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Capitolul V

FUNDAMENTAREA, AVIZAREA, CONSULTAREA PUBLICĂ ȘI EXPERTIZA PROIECTULUI DE ACT LEGISLATIV

[Titlul cap.V completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

Secțiunea 1

Fundamentarea, avizarea, consultarea publică și expertiza

[Titlul secțiunii 1 completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

Articolul 20. Fundamentarea proiectului de act legislativ

Concomitent cu elaborarea proiectului de act legislativ, grupul de lucru întocmește o notă informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură;
- e) actul de analiză a impactului de reglementare, în cazul în care actul legislativ reglementează activitatea de întreprinzător. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.

[Art.20 completat prin [Legea nr.281-XVI din 14.12.2007](#), în vigoare 10.06.2008]

[Art.20 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 21. Avizarea și consultarea publică a proiectului de act legislativ

(1) Proiectul de act legislativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților și instituțiilor interne și externe interesate și se supune procedurii de consultare publică, în modul stabilit de lege.

(1¹) Consultarea publică a proiectului de act legislativ se sistează pe perioada electorală, cu excepția proceselor de consultare inițiate pînă la lansarea campaniei electorale.

(2) Grupul de lucru studiază propunerile și obiecțiile din avize, recomandările recepționate în cadrul consultării publice și decide luarea în considerare la îmbunătățirea proiectului de act legislativ sau respingerea lor.

[Art.21 completat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

Articolul 22. Expertiza proiectului de act legislativ

(1) Pentru evaluarea proiectului de act legislativ, se efectuează expertiză juridică, anticorupție, economică, financiară, științifică, ecologică și de alt gen, inclusiv în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate, precum și o expertiză lingvistică.

(2) Expertiza juridică este obligatorie pentru toate proiectele de acte legislative avînd menirea de a contribui la:

a) asigurarea concordanței proiectului cu normele [Constituției](#), cu practica jurisdicției constituționale și cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și la coordonarea lui cu legislația în vigoare și cu legislația comunitară;

b) întocmirea proiectului conform tehnicii legislative;

c) reglementarea integrală a raporturilor sociale respective.

(3) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte legislative și are menirea de a contribui la:

a) asigurarea corespunderii proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;

b) prevenirea apariției unor noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția, prin elaborarea de recomandări în vederea excluderii acestor reglementări sau a diminuării efectelor lor.

(4) Expertiza economică are menirea de a contribui la:

a) asigurarea concordanței proiectului cu principiile economiei de piață stabilite de legislația comunitară;

b) coordonarea proiectului cu legislația economică în vigoare;

c) evidențierea aspectelor pozitive și negative ale proiectului privind asigurarea reformelor, relevarea avantajelor economice și de altă natură, semnalarea deficiențelor economice și prognozarea consecințelor economice negative.

(5) Expertiza financiară are menirea de a contribui la:

a) coordonarea proiectului cu legislația financiară în vigoare;

b) evaluarea cheltuielilor financiare pentru realizarea noilor reglementări;

c) semnalarea deficiențelor financiare și prognozarea consecințelor financiare negative ale proiectului.

(6) Expertiza științifică este efectuată de instituții științifice și de învățămînt superior de profil, de experți, inclusiv de peste hotare, avînd menirea de a contribui la:

a) relevarea necesității de a reglementa prin acte legislative problema abordată în proiect;

b) plenitudinea reglementării prin actul legislativ a domeniului respectiv de raporturi sociale;

c) crearea unui cadru științific pentru adoptarea actului legislativ;

d) fundamentarea oportunității elaborării proiectului în raport cu posibilitățile economico-financiare ale statului, cu situația social-politică și consecutivitatea reglementării proceselor, precum și în contextul asigurării compatibilității actelor legislative cu legislația comunitară.

(7) Expertiza ecologică are menirea de a contribui la:

- a) coordonarea proiectului cu legislația ecologică în vigoare și cu reglementările în materia respectivă ale legislației comunitare;
- b) asigurarea ocrotirii sănătății omului și protecția mediului înconjurător;
- c) prognozarea consecințelor ecologice.

(8) Expertiza lingvistică are menirea de a contribui la asigurarea utilizării corecte a terminologiei și la perfecționarea limbajului actului legislativ.

(9) Concluziile expertizei sînt studiate de grupul de lucru, care decide luarea în considerare la îmbunătățirea proiectului de act legislativ sau respingerea lor.

[Art.22 completat prin [Legea nr.332-XVI din 10.11.2006](#), în vigoare 08.12.2006]

[Art.22 modificat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Secțiunea 2

Varianta finală a proiectului de act legislativ

Articolul 23. Varianta finală a proiectului de act legislativ

(1) După primirea avizelor, a recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și efectuarea expertizei proiectului de act legislativ, membrii grupului de lucru întocmesc varianta finală a proiectului și dosarul lui de însoțire.

(2) Dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ va cuprinde:

- a) actul în al cărui temei a fost inițiată elaborarea proiectului;
- b) actul prin care s-a instituit grupul de lucru, componența lui nominală;
- c) rezultatele investigației științifice;
- d) nota informativă, care va conține și rezultatele expertizei compatibilității cu legislația comunitară, precum și lista reglementărilor de referință ale legislației comunitare;
- e) avizele, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor;
- f) lista actelor condiționate ce necesită a fi elaborate sau revizuite în legătură cu adoptarea actului legislativ;
- g) raportul final al grupului de lucru;
- h) alte acte necesare.

(3) Proiectul de act legislativ, întocmit în limba de stat, și dosarul de însoțire se transmit spre examinare autorității care a decis elaborarea lui și/sau a instituit grupul de lucru.

(4) Pentru proiectul de act legislativ înaintat Parlamentului în calitate de inițiativă legislativă se completează o fișă, al cărei model este expus în anexă, parte integrantă a prezentei legi. Numărul proiectului va fi numărul lui de intrare.

[Art.23 modificat prin [Legea nr.72 din 04.05.2010](#), în vigoare 11.06.2010]

[Art.23 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Capitolul VI

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL ACTULUI LEGISLATIV

Articolul 24. Părțile constitutive ale actului legislativ

(1) Fondul de idei se exprimă în conținutul actului legislativ astfel ca materia reglementată să aibă un aspect ordonat și sistematizat.

(2) Actul legislativ are, de regulă, următoarele elemente constitutive:

- a) titlu;
- b) preambul;
- c) clauză de adoptare;
- d) dispoziții generale;
- e) dispoziții de conținut;
- f) dispoziții finale și tranzitorii;
- g) anexe.

(3) Schema de la alin.(2) nu este obligatorie, din cuprinsul actului legislativ putând lipsi unele elemente.

Articolul 25. Titlul

(1) Elementul principal de identificare al actului legislativ este titlul, obligatoriu pentru toate actele legislative.

(2) Titlul actului legislativ trebuie să fie laconic și să exprime cu claritate obiectul reglementării.

(3) În dependență de obiectul reglementării, titlul:

a) exprimă detaliat sau succint obiectul reglementării;

b) conține formula de aprobare;

c) conține formula de aderare sau ratificare a unui tratat internațional.

(4) În cazul modificării, completării ori abrogării mai multor părți ale unor acte legislative în vigoare, titlul va conține:

a) enumerarea exhaustivă a actelor în al căror cuprins se efectuează modificări, completări ori abrogări; sau

b) o formulă generală referitoare la modificarea, completarea ori abrogarea unor acte legislative.

(5) În titlu se indică numărul actului legislativ din anul în care a fost adoptat definitiv.

Articolul 26. Preambulul

(1) Preambulul expune finalitățile urmărite de Parlament prin adoptarea actului legislativ, rațiunea adoptării, motivația social-politică, economică sau de altă natură a actului.

(2) Preambulul poate însoți actul legislativ de o importanță majoră. El nu are putere juridică și nu face parte din conținutul normativ al actului.

Articolul 27. Clauza de adoptare

(1) Clauza de adoptare stabilește temeiul legal de adoptare a actului legislativ și categoria lui.

(2) Clauza de adoptare este obligatorie pentru toate actele legislative.

Articolul 28. Dispozițiile generale

(1) Dispoziții generale ale actului legislativ sînt prevederile care:

a) determină obiectul, scopul și sfera lui de aplicare;

b) orientează întreaga reglementare;

c) explică termeni și definesc concepte.

(2) În cazul actelor legislative de maximă importanță și cu un conținut specific, dispozițiile generale se expun, de regulă, sub formă de principii.

Articolul 29. Dispozițiile de conținut

(1) Dispoziții de conținut sînt prevederile care formează obiectul actului legislativ. Dispozițiile stabilesc:

a) reguli;

b) drepturi și obligații;

c) consecințele juridice ale încălcării regulilor, drepturilor și obligațiilor.

(2) Dispozițiile de conținut vor fi sistematizate în următoarea succesiune logică:

a) dispozițiile de drept material le preced pe cele de ordin procedural;

b) dispozițiile cuprinzînd sancțiuni se grupează, de regulă, în ultima parte a actului legislativ.

(3) Succesiunea logică se va baza și pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre ele, precum și pe ierarhizarea științifică a noțiunilor introduse.

Articolul 30. Dispozițiile finale și tranzitorii

Dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind, de regulă, prevederi referitoare la:

a) modalitatea de intrare în vigoare și de punere în aplicare a noilor reglementări;

- b) corelarea noilor reglementări cu cele din actele legislative preexistente și menținerea temporară a unor situații juridice născute sub imperiul reglementărilor preexistente;
- c) compatibilitatea noilor reglementări cu cele ale legislației comunitare;
- d) indicarea, după caz, a perioadei de punere în aplicare a normelor armonizate cu prevederile legislației comunitare;
- e) obligația autorităților responsabile de a executa actul legislativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării.

[Art.30 completat prin [Legea nr.168-XVI din 15.06.2006](#), în vigoare 01.09.2006]

Articolul 31. Anexa

- (1) Anexa la actul legislativ cuprinde schițe, planuri, exprimări statistice sau alte exprimări cifrice, organigrame, desene, tabele și alte prevederi de detaliu.
- (2) Anexa este parte integrantă a actului legislativ, are natura și forța lui juridică.
- (3) Dacă un act legislativ are câteva anexe, acestea se numerotează în ordinea citării lor în textul actului.

Articolul 32. Articolul

- (1) Elementul structural de bază al actului legislativ este articolul. El are caracter unitar și conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei.
- (2) De regulă, articolele sînt intitulate.
- (3) Articolele se numerotează în continuare, cu cifre arabe, începînd cu primul și terminînd cu ultimul. Dacă actul legislativ conține un singur articol, în loc de numerotare se scrie formula "Articol unic".
- (4) În cazul unei legi de modificare și completare a mai multor acte legislative, fiecărui act i se consacră un articol, numerotat cu cifre romane.
- (5) Articolul poate fi compus din alineate numerotate cu cifre arabe, luate între paranteze.
- (6) Alineatul poate avea diviziuni, însemnate, de regulă, cu litere latine mici și o paranteză. În cazul unor structuri mai complexe, aceste diviziuni se numerotează cu cifre arabe și o paranteză. Diviziunile numerotate cu cifre pot avea subdiviziuni însemnate cu litere latine mici și o paranteză. În cazul în care subdiviziunile sau diviziunile însemnate cu litere latine se împart, componentele lor se însemnează cu cratimă.

[Art.32 modificat prin [Legea nr.425-XVI din 22.12.2006](#), în vigoare 02.02.2007]

Articolul 33. Sistematizarea și structura normelor actului legislativ

- (1) În cadrul acțiunii de sistematizare a conținutului actului legislativ, elementele textului se grupează în funcție de proporțiile actului, după cum urmează:
 - a) articolele se pot grupa în secțiuni numerotate cu cifre arabe;
 - b) secțiunile se pot grupa în capitole numerotate cu cifre romane;
 - c) capitolele se pot grupa în titluri numerotate cu cifre romane;
 - d) în cazul unor coduri sau acte legislative de complexitate și cu un volum mare, titlurile se pot grupa în părți sau în cărți, a căror numerotare se face cu numerale ordinare scrise cu litere.
- (2) Secțiunile, capitolele, titlurile, părțile sau cărțile pot avea denumire, care exprimă pe scurt esența prevederilor cuprinse în ele.

Capitolul VII

PROCEDEELE TEHNICE APLICABILE ACTELOR LEGISLATIVE

Secțiunea 1

Modificarea și completarea actului legislativ

Articolul 34. Intervenirea modificării sau completării

- (1) Modificarea sau completarea actului legislativ reprezintă amendarea unor prevederi ale lui.
- (2) Modificarea intervine pentru a schimba unele soluții din actul legislativ prin altele.

(3) Completarea intervine pentru a introduce soluții noi în problema reglementată de actul legislativ.

(4) Actul legislativ cu aplicabilitate nedefinită în timp nu poate fi completat cu reglementări temporare și, invers, actul legislativ temporar nu poate fi completat cu reglementări ce au o aplicabilitate nedefinită în timp.

Articolul 35. Felurile modificării și completării

(1) Modificarea sau completarea actului legislativ este, de regulă, expresă, constînd în înlocuirea unui text cu un altul ori în excluderea unei părți din text sau în adăugarea unui text nou.

(2) Printr-o normă se pot modifica sau completa mai multe norme dintr-un singur sau din mai multe acte legislative.

(3) Actul legislativ de modificare sau completare are, de regulă, o forță juridică egală cu cea a actului ale cărui dispoziții le modifică sau le completează. În unele cazuri, actul de modificare sau completare poate avea o forță juridică superioară celei a actului modificat sau completat.

(4) În cazul completării actului legislativ cu unul sau mai multe elemente structurale, acestea primesc numărul părții (cărții), titlului, capitolului, secțiunii, articolului, alineatului sau al subdiviziunilor acestuia, după care se adaugă și indicii respectivi. Dacă actul legislativ se completează cu o subdiviziune nouă însemnată cu cratimă, poziția subdiviziunilor ulterioare însemnate cu cratimă se modifică corespunzător.

(5) În cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol, alineat sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale.

[Art.35 modificat prin [Legea nr.425-XVI din 22.12.2006](#), în vigoare 02.02.2007]

Articolul 36. Condițiile generale de modificare și completare

(1) În actul legislativ de modificare sau completare se utilizează aceeași terminologie și structură ca și în actul modificat sau completat.

(2) Printr-un singur act legislativ pot fi modificate sau completate mai multe acte de aceeași sau de o forță juridică inferioară.

(3) Dacă se modifică sau se completează un singur articol dintr-un singur act legislativ, în titlul actului de modificare sau completare se face referire expresă la articolul modificat sau completat și la actul respectiv.

Secțiunea 2 **Abrogarea**

Articolul 37. Intervenirea abrogării

(1) Abrogarea este un procedeu tehnico-juridic de suprimare prin care sînt scoase din vigoare prevederile actului legislativ ce nu mai corespund echilibrului dintre cerințele sociale și reglementarea legală.

(2) Abrogarea intervine în următoarele cazuri:

a) pentru a omite dispozițiile dintr-un act legislativ care au intrat în conflict cu dispozițiile unui alt act legislativ de aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară;

b) pentru a evita eventualele paralelisme în legislație;

c) pentru a înlătura discrepanțele și neclaritățile;

d) pentru a degreva fondul juridic de norme desuete.

Articolul 38. Felurile abrogării

(1) Abrogarea poate fi totală sau parțială.

(2) Abrogarea este totală atunci cînd actul legislativ este înlăturat integral.

(3) Abrogarea este parțială atunci cînd se suprimă numai unele părți din actul legislativ.

Articolul 39. Condițiile generale de abrogare

(1) Abrogarea actului legislativ se dispune printr-un act de aceeași forță juridică sau printr-un act de

o forță juridică superioară.

(2) De regulă, abrogarea este expresă, în textul actului legislativ de abrogare indicându-se în ordine cronologică toate prevederile și actele legislative care se abrogă.

(3) Dacă pentru executarea prevederilor actului legislativ supus abrogării au fost emise acte subordonate, în actul de abrogare se dispune, de regulă, abrogarea lor expresă.

(4) În cazul abrogării unui act legislativ modificat sau completat, se abrogă și actele legislative de modificare sau completare dacă acestea nu au fost abrogate în condițiile art.41 alin.(5).

(5) Abrogarea poate fi însoțită de adoptarea unei noi reglementări în materie, dar poate fi și independentă de o nouă reglementare, atunci când se înlătură un act sau o normă necorespunzătoare.

Articolul 40. Momentul abrogării

(1) Dacă actul legislativ abrogă în întregime un act legislativ anterior, în actul care abrogă se face expres mențiunea că, în momentul intrării sale în vigoare, se abrogă actul anterior.

(2) Dacă dispozițiile noului act legislativ intră în vigoare la date diferite, în el se stabilește expres că abrogările operează în modul corespunzător, urmînd etapele de intrare în vigoare a noului act legislativ.

Secțiunea 3 Republicarea

Articolul 41. Republicarea

(1) Republicarea actului legislativ se dispune prin ultimul act legislativ care îl modifică sau completează. Acesta conține, după caz, o prevedere privind efectuarea unei noi numerotări în actul ce se va republica.

(2) Pentru republicarea actului legislativ se efectuează integrarea prevederilor modificate sau completate în ansamblul reglementării, dîndu-se, atunci cînd s-a dispus expres, o nouă numerotare articolelor, alineatelor, capitolelor și celorlalte elemente ale actului.

(3) Republicarea este obligatorie dacă actul legislativ a suferit modificări esențiale (a peste o treime din articole).

(4) Trimiterile la actul legislativ republicat conțin formula "Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr... din ...".

(5) Actele legislative prin care s-a modificat ori completat actul legislativ se consideră abrogate la momentul republicării acestuia și pot servi doar pentru evidență.

Capitolul VIII

INTERPRETAREA ACTELOR LEGISLATIVE

Articolul 42. Intervenirea interpretării

(1) Interpretarea actelor legislative reprezintă un sistem de operațiuni logice prin care se explică sensul exact și complet al dispozițiilor normative.

(2) Prin interpretare se oferă soluții juridice de realizare a normei de drept în sensul ei exact.

(3) Interpretarea este oficială cînd se face prin acte legislative de interpretare.

Articolul 43. Organele abilitate cu interpretarea actelor legislative

(1) Interpretarea oficială a [Constituției](#) și a legilor constituționale ține de competența exclusivă a Curții Constituționale.

(2) Interpretarea oficială a actelor legislative altele decît cele de la alin.(1) ține de competența exclusivă a Parlamentului.

Articolul 44. Actele de interpretare

(1) [Constituția](#) și legile constituționale sînt interpretate prin hotărîri adoptate de Curtea Constituțională cu votul a cel puțin 4 judecători.

(2) Actele legislative altele decît cele de la alin.(1) sînt interpretate de Parlament prin acte legislative de aceeași forță sau de o forță juridică superioară.

Articolul 45. Caracterul retroactiv al actului legislativ de interpretare

Actul legislativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă subiectului de drept.

Capitolul IX **APLICAREA ACTULUI LEGISLATIV ÎN TIMP, ÎN SPAȚIU** **ȘI CERCULUI DE PERSOANE**

Secțiunea 1

Aplicarea actului legislativ în timp

Articolul 46. Activitatea și neretroactivitatea actului legislativ

(1) Actul legislativ produce efecte numai în timpul cît este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

(2) Au efect retroactiv doar actele legislative prin care se stabilesc sancțiuni mai blînde.

(3) Actele legislative pot ultraactiva în mod excepțional.

Articolul 47. Încetarea acțiunii actului legislativ

(1) Acțiunea actului legislativ încetează dacă acesta:

a) este abrogat;

b) este declarat nul prin hotărîre definitivă a instanței competente;

c) a ajuns la termen;

d) s-a consumat;

e) a devenit caduc.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.c), Parlamentul poate interveni pentru a preîntîmpina încetarea acțiunii actului legislativ.

Secțiunea 2

Aplicarea actului legislativ în spațiu și cercului de persoane

Articolul 48. Aplicarea actului legislativ în spațiu

(1) Actul legislativ se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova, precum și în locurile considerate drept teritoriu al statului, cu excepțiile stabilite de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de legislația în vigoare.

(2) Actele legislative sau unele prevederi ale acestora pot fi aplicate și în afara teritoriului Republicii Moldova, conform tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și principiilor universale ale dreptului internațional.

Articolul 49. Aplicarea actului legislativ cercului de persoane

(1) Actul legislativ se aplică:

a) cetățenilor și persoanelor juridice din Republica Moldova;

b) cetățenilor străini și apatrizilor care se află în teritoriul Republicii Moldova;

c) persoanelor juridice străine cu sediu în teritoriul Republicii Moldova.

(2) Excepțiile de la aplicarea actului legislativ subiectelor prevăzute la alin.(1) sînt stabilite prin tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și principiile universale ale dreptului internațional.

Capitolul X **SISTEMATIZAREA ȘI EVIDENȚA OFICIALĂ** **A ACTELOR LEGISLATIVE**

Secțiunea 1

Sistematizarea actelor legislative

Articolul 50. Reexaminarea actelor legislative

(1) Reexaminarea actelor legislative constă în analiza conținutului lor pentru evaluarea eficienței juridice la etapa respectivă de dezvoltare a relațiilor sociale.

(2) Periodicitatea reexaminării actelor legislative este de cel puțin o dată la 2 ani.

(3) Reexaminarea se efectuează de către organele de specialitate ale Parlamentului și de alte organe responsabile de sistematizarea legislației.

(4) În urma reexaminării, pot fi înaintate propuneri de modificare și completare a actelor legislative în vederea actualizării lor.

Articolul 51. Etapele reexaminării actelor legislative

Etapele reexaminării actelor legislative sînt:

a) determinarea fondului de acte ce urmează a fi analizate, gruparea lor tematică;

b) examinarea fiecărui act în parte din punctul de vedere al:

- actualității și eficienței;
- existenței de paralelisme sau contradicții cu alte acte legislative;
- existenței de lacune în reglementări;
- posibilității de concentrare a unor reglementări dispersate;
- determinării caracterului desuet al actului sau al unor prevederi ale lui.

Articolul 52. Principiile generale privind sistematizarea actelor legislative

(1) Sistematizarea actelor legislative înseamnă organizarea lor după anumite criterii pentru facilitarea utilizării normelor juridice și aplicarea lor uniformă.

(2) Principalele modalități de sistematizare a actelor legislative sînt:

a) încorporarea, care reprezintă o sistematizare simplă a actelor după criteriul cronologic, alfabetic, al ramurii de drept, al instituției juridice etc.;

b) codificarea, care reprezintă o sistematizare complexă, într-o concepție unitară, a normelor juridice aparținînd unei ramuri distincte a dreptului, realizîndu-se prin cuprinderea lor într-un cod.

Articolul 53. Codul

(1) Codul este actul legislativ care cuprinde într-un sistem unitar cele mai importante norme dintr-o anumită ramură a dreptului.

(2) Structura codului reflectă sistemul ramurii de drept respective.

(3) Codul trebuie să întrunească următoarele trăsături calitative:

- a) precizia;
- b) claritatea;
- c) logica;
- d) integralitatea;
- e) caracterul practic.

Secțiunea 2

Evidența oficială a actelor legislative

Articolul 54. Numărul și data actului legislativ

(1) După adoptare, actului legislativ i se atribuie un număr, care devine numărul lui oficial și care ulterior este citat împreună cu acesta.

(2) Numerele oficiale se atribuie începînd de la numărul 1 în fiecare an calendaristic.

(3) În cazul în care actul legislativ cu număr oficial nu a intrat în vigoare, actul păstrează acest număr, care nu poate fi atribuit în același an calendaristic unui alt act legislativ.

(4) Data actului legislativ este data adoptării lui.

Articolul 55. Înregistrarea de stat a actelor legislative

(1) Actele legislative se înscriu în Registrul de stat al actelor Parlamentului Republicii Moldova, precum și în Registrul de stat al actelor juridice al Republicii Moldova.

(2) Originalul actelor legislative se păstrează în arhiva Parlamentului cu mențiunea "A se păstra permanent".

[Art.55 modificat prin [Legea nr.253-XVI din 22.11.2007](#), în vigoare 28.12.2007]

Articolul 56. Formele de evidență a actelor legislative

(1) Evidența actelor legislative se ține de către Parlament.

(2) Evidența se ține în una sau în mai multe forme concomitent:

- a) pe fișiere;
- b) în registre de evidență;
- c) pe suporturi electronici;
- d) conform Clasificatorului oficial al legislației.

Articolul 57. Reexaminarea, sistematizarea și evidența oficială a actelor normative

(1) Reexaminarea și sistematizarea actelor normative care nu cad sub incidența prezentei legi sînt efectuate de autoritățile emitente.

(2) Evidența oficială a actelor legislative și a altor acte normative este ținută de Ministerul Justiției.

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 58. Intrarea în vigoare

Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la data publicării.

Articolul 59. Abrogarea reglementărilor contrare

Actele legislative în vigoare și celelalte acte normative se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.

Articolul 60. Asigurarea tehnico-materială și financiară

Anual, în bugetul Parlamentului, se creează un fond special pentru elaborarea de acte legislative și implementarea prevederilor acestora.

Articolul 61. Organizarea executării

În termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul:

- a) va prezenta Parlamentului:
 - propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;
 - un proiect de lege privind actele sale normative și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale;
- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 27 decembrie 2001.

Nr.780-XV.

FIȘA

proiectului de act legislativ

1. Proiectul de act legislativ _____

2. Prezentat de:

- a) Guvern
- b) Președintele Republicii Moldova
- c) deputat(ți)
- d) un grup de cetățeni (în cazul proiectului de act legislativ pentru modificarea Constituției)

Înregistrat în Parlament _____
(data)

3. Comisia sesizată în fond _____

4. Raportul comisiei sesizate în fond, aprobat prin hotărîrea comisiei nr. _____ **din** _____

5. Începutul dezbaterilor în Parlament:

- a) în procedură de urgență _____
(data)
- b) în procedură obișnuită _____
(data)

6. Rezultatul dezbaterilor:

- a) se respinge _____
(data, numărul de voturi)
- b) se adoptă:
 - în primă lectură _____
(data, numărul de voturi)
 - în a doua lectură _____
(data, numărul de voturi)
 - în a treia lectură _____
(data, numărul de voturi)
- c) se remite spre îmbunătățire autorilor, comisiei, unui grup de experți _____
(data, numărul de voturi)

7. Reluarea dezbaterilor după îmbunătățire _____
(data)

8. Adoptat în lectură finală după redactare _____
(data, numărul de voturi)

Categoria actului: lege constituțională; organică sau ordinară (specială, excepțională), hotărîre, moțiune
Numărul oficial al actului _____

9. Semnarea legii _____
(data, semnatarul)

10. Trimiterea legii spre promulgare: _____
(data)

11. Primirea legii spre reexaminare de la Președintele Republicii Moldova

(data primirii și numărul actului de remitere)

12. Raportul comisiei sesizate în fond la solicitarea de reexaminare a legii, aprobat prin hotărârea comisiei
nr. _____ din _____

13. Reexaminarea legii în Parlament _____ și hotărârea adoptată pe marginea reexaminării:
(data)

a) se menține hotărârea adoptată anterior _____

(numărul de voturi)

b) se acceptă propunerile și obiecțiile Președintelui Republicii Moldova _____

(numărul de voturi)

c) se respinge legea din cauza insuficienței numărului de voturi _____

(numărul de voturi)

14. Promulgarea legii _____

(numărul și data actului de promulgare, persoana care promulgă)

15. Publicarea și intrarea în vigoare a actului:

a) trimiterea spre publicare _____

(data)

b) publicarea _____

(data)

c) intrarea în vigoare _____

(data)

Semnătura persoanei responsabile